

Kortlægning af læse- og skriveprojekter i Danmark 2008- 2011

Slutrapport

af projektleder Lis Pøhler, Nationalt Videncenter for Læsning -
Professionshøjskolerne

NATIONALT
VIDENCENTER
FOR LÆSNING
PROFESSIONSHØJSKOLERNE

Indhold

Kortlægning af læse- og skriveprojekter i Danmark 2008-2011	3
Intentionerne bag og resultater af projektet	3
Nordisk Projektbank	4
Projektbankens fremtid	5
Norden læser og skriver	6
Konsultativ bistand til kommuner og skoler 2010/2011	6
Hvem henvender sig?	6
Hvorfor henvendte de sig?	6
Hvad er tiden blevet brugt til?	7
Tilfredshedsundersøgelse	7
Spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere	7
Konsultativ bistand - en fremtidig mulighed?	8
Et fremtidigt tilbud?	9
Bilag 1: Midtvejsrapport fremsendt til Undervisningsministeriet oktober 2010	10
Bilag 1.1: Seks små at gå hjem på	15
Bilag 1.2: Brev til skolechefer, august 2010	17
Bilag 1.3: Mail til læsevejledere, september 2010	18
Bilag 2: En GPS til projektledere under udvikling (artikel)	19
Bilag 3: Norden læser og skriver, konference 1. december 2010	24
Bilag 4: Læsevejlederens virkelighed 2011	26
Bilag 5: Tilfredshedsundersøgelse om konsultativ bistand 2010/11	27
5.1 Spørgeskemaet	28
5.2 Resultater af Tilfredshedsundersøgelsen	29

Kortlægning af læse- og skriveprojekter i Danmark 2008-2011

Projektet skal kortlægge eksisterende udviklingsprojekter om læsning/skrivning, formidle "best practice" inden for området samt udvikle konsultativ bistand til deltagere i udviklingsprojekter. Målet er at understøtte og bidrage til at opkvalificere læse- og skriveprojekter gennem ovenstående tiltag.

Projektet består af i alt fire faser:

1. Kortlægning af læse- og skriveprojekter i Danmark
2. Analyse af ti projekter fra databasen
3. Spredning af viden fra de første to faser på regionale møder
4. Tilbud om gratis konsultativ bistand til kommunerne og slutevaluering.

Fase 1-3 blev afviklet i perioden fra august 2008 til juli 2010. Fase 4 blev afviklet fra august 2010 til juli 2011. Indeværende rapport udgør således den slutevaluering, som er beskrevet under fase 4.

Rapportering for de første tre faser er tilsendt Undervisningsministeriet i oktober 2010, og vedlagt denne rapport som bilag 1. Heraf fremgår, at læse- og skriveprojekterne er samlet i databasen Nordisk Projektbank (se herunder), at der har været afholdt fire regionale møder (jf. bilag 1.1) samt en nordisk konference (*Norden læser og skriver*, jf. side 4), hvor nogle af projekterne blev formidlet. Konferencen var oprindeligt planlagt til afholdelse 24. april 2010, men den måtte aflyses to dage før på grund af askeskyen fra Island. Konferencen blev i stedet afholdt 1. december 2010. Endvidere er der på baggrund af interview med projektledere udarbejdet en artikel *En gps til projektledere under udvikling*, som blev offentliggjort i *Nationalt Videncenter for Læsning 2006 -2009*. Artiklen er vedlagt som bilag 2.

Intentionerne bag og resultater af projektet

Der har fra mange sider og i mange sammenhænge været sat fokus på de danske elevers færdigheder i læsning. Eller måske snarere: mangel på samme? Der har været sat mange skibe i søen, startet mange projekter og formuleret mange indsatsområder på alle niveauer fra stat til kommune, ude på de enkelte skoler og inde i klasserne. Nogle tiltag er blevet kendte også uden for kommunegrænsen, andre er ikke engang kendt på naboskolen.

I foråret 2007 lancerede Danmarks Lærerforening og Undervisningsministeriet i fællesskab "Månedens skole" med henblik på at sætte fokus på engagementet i folkeskolen generelt. I forlængelse af denne tankegang blev ideen med Kortlægningsprojektet skabt. Dengang som nu blev der talt og skrevet om de mange tiltag rundt om i landet. Der dukker forskellige "trends" op – nogle er forskningsbaserede, andre er "bare" udtryk for en samling gode ideer. Nogle projekter følges til dørs med rapporter og evalueringer, andre rundes af med et fælles arrangement for klassen eller skolen.

Spørgsmålet var, om man kunne skabe et overblik over, alt det der var i gang rundt om i landet, og om man kunne finde en måde at formidle "best practice"?

Kortlægningsprojektets formål (som beskrevet i den grå firkant øverst på siden) var dels at indsamle og systematisere viden om igangværende og nyligt afsluttede læse- og skriveprojekter, dels at formidle viden om disse. Projektets første fase var derfor koncentreret om at opbygge en database, som kunne indeholde informationer om projekter på alle niveauer. Databasen skulle både kunne fungere som inspirationskilde for undervisere, som vil i gang med et projekt, og som et forum for udveksling af ideer på tværs af skoler og kommuner; en platform hvor de enkelte projekter kan præsentere sig selv.

Men en database giver i sig selv ikke megen inspiration, derfor blev der til projektet også knyttet muligheder for at præsentere og diskutere udvalgte projekter rundt om i landet. I alt har ca. 350 lærere har deltaget i sådanne dialogmøder¹.

Intentionerne med kortlægningsprojektet var også at få mere viden om, hvordan projektideer opstår, udvikles og understøttes – og hvilke faktorer, som kan fremme eller hindre dette. En kvalitativ analyse af ti projekter skulle bidrage til denne viden. Hovedindtrykket fra disse interview er helt klart, at en engageret projektleder er alfa og omega. Uden engagement, intet projekt. De mest tilfredse projektledere havde fået tilført ressourcer - og her var ikke tale om ressourcer i millionklassen - fx i form af timer til udvikling af materialer, samarbejde eller rapportering, ekstra bevilling til undervisningsmaterialer eller en ekstra lærer i timerne. Projektlederne var taknemmelige for tilliden og ville gerne leve op til forventningerne. Dette var i særlig grad tydeligt i forhold til de projektledere, som var ”almindelige” folkeskolelærere. Det var også karakteristisk, at alle projektledere var overrasket over, hvor lang tid alting tager. Alle, som havde udformet en egentlig projektansøgning, havde undervurderet tidsforbruget. De, der havde sat noget i gang, fordi de var ”kommet til at få en god ide de ikke kunne slippe”, men som ikke havde fået tilført ressourcer af nogen art, har alle oplevet, at arbejdspresset blev hårdt – og til tider for hårdt. De ærgrer sig over, at de ikke har fået udført arbejdet godt nok, især evaluerings- og dokumentationsdelen har lidt under det.

Erfaringerne fra denne analyse er formidlet i artiklen *En gps til projektledere under udvikling*, som er vedlagt som bilag 2. Erfaringerne har også udgjort en del af fundamentet for Kortlægningsprojektets sidste fase: et tilbud om gratis konsultativ bistand til kommuner og skoler, som vil sætte gang i læse- og skriveprojekter. Denne del af Kortlægningsprojektet har uden sammenligning været projektets mest succesfulde del. Tilbuddet har kun eksisteret i skoleåret 2010/2011, men i løbet af dette år har projektkonsulenterne nået at være i kontakt med ca. en tredjedel af alle landets kommuner og givet sparring til tre projektansøgninger, som alle er blevet imødekommet. Der har også været givet sparring til fx læse- og skrivepolitikker, konkrete tiltag på skoler og fælles kommunale initiativer på området.

De mange besøg rundt om i landet, telefonsamtaler og mailkorrespondancer bekræfter de indtryk af, hvad der understøtter, og hvad der underminerer en projektide, som blev udtrykt ved interviewene af projektlederne.

I det følgende uddybes projektets forskellige faser og initiativer: udvikling af databasen *Nordisk Projektbank*, konferencen *Norden læser og skriver* samt tilbuddet om den konsultative bistand, som foruden den konkrete sparring til kommunerne også rummer resultater fra en spørgeskemaundersøgelse om læsevejledernes hverdag og en tilfredshedsundersøgelse blandt de, der har benyttet tilbuddet. Under hvert afsnit er beskrevet, hvad der er sket på området i projektperioden, og hvor det skønnes relevant, er der givet anbefalinger til, hvad med fordel kunne medtænkes, hvis nogle af tiltagene ønskes forlænget.

Nordisk Projektbank

Projektbanken er finansieret af midler fra hhv. Undervisningsministeriet og Nordisk Ministerråds Skolesamarbejde. Projektbanken, som blev åbnet i maj 2009, er en åben videndelingsportal for undervisere og andre interesserede og er tilgængelig på dansk, svensk, norsk, finsk og islandsk. Det er den enkelte projektleder, som skriver projektet ind i databasen. Projektlederen kan til enhver tid redigere, tilføje og slette informationer i eget projekt. Projekterne er indskrevet på dansk, norsk, svensk eller engelsk.

¹ Deltagerne er ligeligt fordelt mellem dialogmøderne *Seks små at gå hjem på* i foråret 2009 og konferencen *Norden læser og skriver* i december 2010.

I Projektbanken indgår også en søgefunktion, så interesserede kan finde frem til relevante projekter. Det har vist sig meget sværere end først antaget at få indskrevet projekter i databasen. Tilbud om friplads ved konferencen *Norden læser og skriver* (se side 4), som blev afholdt 1. december 2010, viste sig at være den mest effektive måde at få projektlederne til at reagere. Dernæst er opsøgende arbejde og direkte personlig kontakt måden at få projekter i hus på. Uddeling af foldere ved konferencer (eller oplæg samme sted) og artikler i fagblade og –tidsskrifter har stort set ingen effekt haft. Dog skal nævnes, at deltagelse i konferencer gav muligheder for personlige kontakter og således indirekte har hjulpet til at få indsamlet projekter.

Projektbanken er pt. (august 2011) i gang med opdatering og ajourføring mht. layout, søgefunktioner mm. Det er håbet, at en højere grad af brugervenlighed kan motivere flere til at indskrive projekter. Samtaler med projektledere, som har sagt ja til at indskrive projektet, men som ikke har fået det gjort, peger dog alle i retning af, at det er en af de opgaver, som skubbes til fordel for andre og mere presserende. Tilbuddet om fripladser ved konferencen viste tydeligt, at så snart der var udsigt til direkte og personlig ”gevinst”, så var det ikke svært at få projektlederne til at indskrive projekter. Samtalerne viste også en næsten entydig begejstring for ideen bag Projektbanken. De fleste gav udtryk for, at de gerne ville have et sådan sted, hvor de nemt kan søge inspiration.

Ved udgangen af juli 2011 var der i alt 82 projekter, heraf er 65 projekter enten rent danske eller nordiske med base i Danmark. Det er mange projekter, men langt fra dækkende for, hvad der er i gang. Det har åbenbart været for naivt at tro, at projektejere ville investere tid i at skrive projektet ind i databasen. I en eventuelt fremtidig drift af projektbanken bør det derfor overvejes, om det er projektbankadministratoren, som indskrifer projektoplysningerne efter projektejernes oplysninger.

Der er adgang til databasen og projekter via www.nordiskprojektbank.dk.

Projektbankens fremtid

Med afslutningen af dette projekt (Kortlægning af læse- og skriveprojekter i Danmark) bortfalder halvdelen af det beløb, der hidtil har været til rådighed for udvikling og drift af projektbanken. Den anden halvdel er finansieret af Nordisk Ministerråds Skolesamarbejde (projekt: *Textkompetanse i Norden*). Dette projekt udløber juli 2012. Drift og vedligeholdelse er således sikret et år frem, dog med mindre kapacitet end hidtil.

Der er som nævnt igangsat arbejde med fornyelse af databasen mhp at højne brugervenligheden. Desuden vil der i løbet af efteråret 2011 blive lagt tre små videoer ind på projektbankens hjemmeside; en instruktionsvideo med arbejdstitlen *Sådan bruger du Nordisk Projektbank*, et interview med projektleder Lis Pøhler om projektbankens ide samt 1-2 interviews med projektledere. Videoerne produceres af Nationalt Videncenter for Læsning - Professionshøjskolerne og vil fungerer som et supplement til indeværende evalueringsrapport.

På nuværende tidspunkt vides ikke om Nationalt Videncenter for Læsning – Professionshøjskolerne vil have økonomi til at videreføre Projektbanken fra august 2012. Uden vedligeholdelse vil databasen hurtigt miste sin aktualitet.

Det bør som allerede nævnt overvejes, om der er mulighed for, at projekterne i fremtiden kan indsamles og indskrives af medarbejdere ved Nationalt Videncenter for Læsning – Professionshøjskolerne, selvfølgelig under forudsætning af, at projektejere accepterer dette. I den forløbne projektperiode har vi haft kontakt med mindst 100 – måske endda mange flere – projekter, som vi har fundet via avisartikler, hørt om ved konferencer eller er blevet opmærksomme på ved mund-til-mund- metoden. Hver gang vi har fået information om et projekt, har vi kontaktet projektejer og opfordret til at projektet blev indskrevet i projektbanken. Langt de fleste har reageret positivt på henvendelsen, men de har (trods remindere) ikke fået skrevet projekterne ind. Nogle få har slet ikke svaret på vores henvendelser. Kun en enkelt (fra et

universitet) har svaret negativt på henvendelsen, idet der ikke ligger peer review eller lignende kvalitetssikring bag udvælgelse af projekter til databasen.

Norden læser og skriver

Den 1. december 2010 samledes i alt 152 deltagere til konference i DGI-byen i København. Som tidligere nævnt var konference planlagt til afholdelse i april, men den måtte aflyses to dage før på grund af askeskyen fra Island. DGI-byen tilbød at lægge lokaler til ny konference uden kompensation for den aflyste konferencen. Et generøst tilbud som bevirkede, at konferencens økonomi trods aflysning kom til at hænge sammen.

Programmet for konferencen kan ses som bilag 3. Det fremgår, at der var oplægsholdere fra alle de nordiske lande både i plenum og i workshopperne. Der var deltagere fra alle de nordiske lande, naturligvis flest fra Danmark.

I forbindelse med konferencen blev publikationen *Norden læser og skriver*² udgivet med støtte fra Undervisningsministeriets Tips- og Lottomidler.

Konsultativ bistand til kommuner og skoler 2010/2011

I skoleåret 2010/2011 har Nationalt Videncenter for Læsning, Professionshøjskolerne tilbudt gratis konsultativ bistand til kommuner og skoler, som ønsker at sætte fokus på læsning og skrivning. Tilbuddet, som er beskrevet som fase 4 i Kortlægningsprojektet (jf. side 3), har givet mulighed for ansættelse af to konsulenter, hver med en arbejdstid svarende til ca. en dag om ugen hele skoleåret³. Information om tilbuddet blev dels udsendt som brev direkte til alle skolechefer (jf. bilag 1.2), dels som mail til læsevejlederne (jf. bilag 1.3). Tilbuddet har desuden været annonceret i det elektroniske nyhedsbrev fra Nationalt Videncenter for Læsning - Professionshøjskolerne.

Hvem henvender sig?

Der blev taget utrolig godt imod tilbuddet. I løbet af skoleåret har der været i alt 38 forskellige henvendelser⁴ fordelt på 31 forskellige kommuner:

Region Hovedstaden: 14 henvendelser (fordelt på 11 kommuner)

Region Midtjylland: 14 henvendelser (fordelt på 12 kommuner)

Region Nordjylland: 0 henvendelser

Region Sjælland: 5 henvendelse (fordelt på 5 kommuner)

Region Sydjylland: 3 henvendelse (fordelt på 3 kommuner)

18 henvendelser kom fra det kommunale niveau (skoleforvaltning og/eller PPR), 18 kom fra skoleniveau. Desuden har en fri grundskole samt et forlag henvendt sig, for at få konsultativ bistand. Forlaget er blevet afvist, idet konsultativ bistand til private firmaer ligger uden for projektets rammer.

Hvorfor henvendte de sig?

Årsag til henvendelse	Antal henvendelser
Sparring til formulering af læsepolitik/handlingsplan	14

² Publikationen kan downloades fra <http://www.videnomlaesning.dk/om-os/vores-udgivelser/norden-laeser-og-skriver/>

³ Lærer Nina Kledal, Løgstør og pædagogisk konsulent Lis Pøhler, Brøndby har været ansat til varetagelse af denne funktion.

⁴ Vi har naturligvis oversigt over henvendelser, årsag til disse, datoer, kontaktpersoner mm., men de offentliggøres ikke.

Sparring til konkrete projekter på skolen	9
Hjælp til projektansøgning	5
Sparring til projektudvikling	4
Udvikling af fokusområde "Læsning i alle fag"	3
Indsats målrettet elever i læsevanskeligheder	1
Hjælp til produktudvikling	1
Udvikling af kommunalt læsevejledernetværk	1
Henvendelser i alt	38

Fem af de 18 henvendelser, som var på kommunalt niveau, er blevet skrinlagt på grund af de store besparelser, som kommunerne oplevede i løbet af skoleåret 2010/2011. Henvendelserne handlede dels om sparring til projektudvikling dels om hjælp til formulering af egentlige projektansøgninger. Forvaltningerne har i de fem tilfælde valgt ikke at bruge tid og penge på at sætte nyt i gang i denne omgang.

Hvad er tiden blevet brugt til?

Ca. 2/3 af henvendelserne kom efteråret 2010, men mange af forløbene strakte sig ind i foråret 2011. 23 af de 38 henvendelser er fulgt op af konkret møde i kommunen/på skolen. Der er desuden anvendt meget tid på at gennemlæse og kommentere oplæg til fx læsehandlingsplaner, projekter og konkrete projektansøgninger.

De tre henvendelser, som har været mest tidskrævende, har været målrettet hjælp til projektansøgninger. Det kunne se ud til, at netop denne indsats har båret frugt, idet alle tre har fået godkendt ansøgning og kan gå i gang med nyt projekt i skoleåret 2011/2012. To projekter finansieres af eksterne fonde, det sidste projekt finansieres af en kommunal udviklingspulje.

Tilfredshedsundersøgelse

I januar 2011 udsendte vi et spørgeskema bestående af seks spørgsmål til de 26, som på daværende tidspunkt havde modtaget eller anmodet om konsultativ bistand, og alle 26 tog sig tid til at besvare spørgeskemaet; nogle havde dog kun besvaret dele af skemaet. Der er således ikke 26 svar på alle spørgsmål.

Besvarelserne bekræfter projektkonsulenternes positive indtryk. På spørgsmålet om den konsultative bistand har påvirket respondentens arbejde, uddybes med kommentarer som fx

Det har været meget givende at modtage så kompetent og konkret sparring og rådgivning - og ideen om at arbejde med at styrke elevernes skriftlige produktion har vi taget til os –TAK

Tre respondenter har svaret, at den konsultative bistand ikke har påvirket deres arbejde, men anfører, at det ikke har noget med den konsultative bistand at gøre, men handler om fx besparelser i kommunen eller et bagland, der ikke var med på ideen.

De 20 respondenter, som har svaret på spørgsmålet om de synes, at tilbuddet burde fortsætte, svarer alle positivt.

Spørgeskemaundersøgelse blandt læsevejledere

Under samtalerne med skolechefer, kommunale konsulenter og skoleledere fremstod det tydeligt, at læsevejlederne spiller en stor rolle i udviklingen af læse- og skriveområdet. Sådan skulle det jo også gerne

være. Men samtalerne viste os også, at rammerne for læsevejledernes arbejde var meget forskellige, ikke kun fra kommune til kommune, men også på skoler inden for samme kommune.

Vi besluttede derfor at lave en spørgeskemaundersøgelse for at kortlægge læsevejledernes hverdag i 2010/2011. De 311 besvarelser er geografisk set jævnt fordelt over hele landet. Læsevejledernes arbejdstid varierer fra mindre end 50 timer om året til over 600 timer. Ca. halvdelen af respondenterne har over 100 timer om året. Lidt over halvdelen af respondenterne dækker mindre end 200 elever. Desværre kan vi ikke ud fra vores spørgeskemaundersøgelse sige noget om sammenhængen mellem arbejdstid og antal elever.

Resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen er samlet i rapporten *Læsevejledernes hverdag 2010-2011*⁵. Her skal blot fremhæves, at kun 54 % af respondenterne havde sparring i dagligdagen, men de er flittige brugere af netværk såvel elektroniske og fysiske netværk som formelle og uformelle. Der er brug for sparring til både det læsefaglige og til selve læsevejlederfunktionen:

- 208 ønsker sparring til udvikling af læsevejlederfunktionen
- 197 ønsker sparring til udvikling af projekter
- 180 ønsker sparring til kollegavejledning
- 116 ønsker sparring til prioritering af opgaver
- 34 ønsker sparring til andet, fx: it og læsesvage elever, at få ansat en læsevejleder mere på skolen, erfaringsudveksling mellem lærere på ordblindeskoler, vurdering af materialer, faglig opdatering fx om faglig læsning eller test samt udvikling af læsepolitik.

Det skortede heller ikke på ideer til kommende projekter. Vi modtog i alt 128 forslag. Indskoling og læsning i alle fag var topscorerne, men ideerne var mangfoldige.

Konsultativ bistand - en fremtidig mulighed?

Da vi i august 2010 lagde planer for den konsultative bistand i skoleåret 2010/2011 var vores store frygt, at ingen – eller kun få – ville benytte sig af tilbuddet. Vi lagde plan for information om tilbuddet: først til skolechefer, ca. 14 dage senere til læsevejledere og læsekonsulenter. Vi havde planer for, hvordan og hvornår vi skulle udsende remindere om tilbuddet, og vi havde ideer til opsøgende virksomhed i ærmet, så vi kunne få sat gang i processen.

Vores frygt for at blive overset viste sig helt uden hold i virkeligheden. Vi blev hurtigt kontaktet, og udfordringen bestod snarere i at få timerne til at række til opgaverne. Men det er lykkedes for os at besvare alle henvendelser og følge op i de tilfælde, hvor brugerne har ønsket det.

Nationalt Videncenter for Læsning - Professionshøjskolerne valgte at dele opgaven mellem to personer – en bosat i den østlige del af Danmark og en i den vestlige del. Baggrunden for denne opdeling var dels at spare timer og penge til transport, dels at gøre projektet mindre sårbart fx i tilfælde af sygdom. Kommunikationen mellem de to konsulenter har i langt overvejende grad foregået via mail. Alle dokumenter, mails mm., som den enkelte konsulent har udvekslet med brugerne, er arkiveret i et virtuelt arkiv, som begge har adgang til.

Det har vist sig, at en stor del af tiden til den konsultative bistand har fundet sted via mail og telefon, men der har selvfølgelig også været konkrete møder i kommunerne og på skolerne. Helt konkret har vi holdt møde med 24 af de i alt 38, som har henvendt sig. Det har især været sparring til formulering af læsehandleplaner og forsøgsansøgninger, som har ”kostet” meget tid.

⁵ Rapporten kan downloades fra <http://www.videnomlaesning.dk/projekter/kortlaegning-af-laese-skriveprojekter-i-norden/>

Vi er blevet utrolig godt modtaget rundt omkring, og møderne har fra brugernes side været velforberedte. Kun ved en enkelt mødeaftale er vi "blevet brændt af" i sidste øjeblik. Og alle har givet udtryk for, at de var glade for muligheden for at få sparring. En oplevelse, som vi til fulde har fået bekræftet via tilfredshedsundersøgelsen fra januar 2011 (jf. side 7).

Tilbuddet har været målrettet grundskolen, men kun en enkelt fri grundskole har benyttet sig af muligheden. Ligeledes må det konstateres, at der slet ikke har været henvendelser fra specialskoler. Et eventuelt fremtidigt tilbud bør medtænke denne udfordring.

Et fremtidigt tilbud?

Oplevelser, spørgeskemaer og resultater fra det forløbne år peger entydigt i retning af, at tilbuddet om konsultativ bistand bør fortsætte. Da Kortlægningsprojektet i sin tid blev formuleret, var det visionen, at dette år skulle bruges til at opbygge et tilbud, som Nationalt Videncenter for Læsning - Professionshøjskolerne fremover kunne udbyde mod betaling. Som situationen er i skoler og kommuner i dag, tror vi desværre ikke på ideen længere. Dertil er rådighedsbeløbene blevet reduceret for kraftigt. Nogle kommuner og skoler har haft midler til at tilkøbe fx kurser og oplæg, men det har været tilfældet i meget begrænset omfang.

Folkeskolens undervisning, elevernes læsefærdigheder og lærernes faglige kompetencer er til stadighed til debat i medier og blandt politikere. Efter vores vurdering er et tilbud om gratis konsultativ bistand en relativ billig måde at styrke fagligheden.

Bilag 1: Midtvejsrapport fremsendt til Undervisningsministeriet oktober 2010

Kortlægning af læse-/skriveprojekter i Danmark

Status, midtvejsevaluering og ansøgning om ændret anvendelse af projektmidlerne

Status og evaluering af projektets første tre faser

Projektets tre første faser er nu afviklet. En database for alle læse- skrive- og sprogprojekter er etableret og bliver til stadighed udvidet med nye projekter. Nogle af projekterne er blevet præsenteret på regionale dialogmøder, andre vil blive præsenteret på konferencen: Tekstkompetence i Norden, som afholdes 1. december 2010.

Fra august 2010 har Nationalt Videncenter for Læsning tilbudt gratis konsultativ bistand til kommuner og skoler, som ønsker at udvikle læse- og skriveprojekter. Ved udgangen af september 2010 har der været henvendelser fra ikke mindre end 16 kommuner.

Projektet består af fire faser:

Fase 1: Kortlægning af læse- og skriveprojekter

I udgangspunktet projekter som var i gang i 2007 eller på tegnebrættet i 2008. Projekterne er samlet i en database: Nordisk Projektbank. Der tilføjes løbende nye projekter. I flg. projektplanen skulle databasen (Nordisk Projektbank) have været klar i januar 2009, men det var desværre ikke tilfældet. Reelt blev databasen først klar i midten af maj 2009. Siden da har arbejdet været fokuseret på dels at få projekterejere til at indskrive deres projekter, dels at få rettet op på alle de småfej, som trods en ellers grundig korrektur, alligevel dukker op, når en database som denne kommer i brug.

Projekterne kan ses på www.nordiskprojektbank.dk. Der er pt. indskrevet 75 projekter, heraf 57 fra Danmark. Der kommer fra tid til anden nye projekter i databasen, men erfaringen er, at der skal meget opøgende arbejde til at få fat i dem. Den næste udfordring bliver også at få gjort flere opmærksomme på, at databasen eksisterer, så den kan blive mere brugt af lærere rundt om i landet.

Fase 2: Analyse af ti projekter fra databasen

Analysen er gennemført med henblik på at identificere de områder hvor konsultativ bistand kunne styrke såvel projektudvikling som effekt. Interviewene skulle have været afviklet i løbet af foråret 2009, men på grund af forsinkelse i udviklingen af databasen måtte interviewene udsættes til september/oktober 2009.

Der blev som planlagt gennemført interview med ti projektledere med henblik på at få indtryk af, hvordan Nationalt Videncenter for Læsning kan udvikle tilbud om konsultativ bistand til kvalitetssikring af

projekter. Resultatet af denne interviewrunde er offentliggjort i publikationen *Nationalt Videncenter for Læsning 2006 – 2009*, som udkom december 2009.

Fase 3: Spredning af viden fra de første to faser på regionale møder.

Ifølge projektplanen skulle der gennemføres i alt ti regionale dialogmøder. Disse blev ændret til seks dialogmøder, som skulle afholdes i marts og april 2010 (invitation vedlagt som bilag), samt invitation til gratis deltagelse i en stor konference, som skulle afholdes 24. april 2010.

Der blev indgået aftaler med en række Centre for Undervisningsmidler om gennemførelse af de regionale møder, hvor et af projekterne blev præsenteret, og hvor projektlederen fortalte om muligheder og udfordringer ved etablering, gennemførelse og evaluering af projekter. To af de seks dialogmøder (i Roskilde og på Bornholm) måtte aflyses, idet der kun var 2-4 tilmeldte. De øvrige fire møder blev gennemført med 20 – 50 deltagere. Møderne blev afholdt i Ålborg, Silkeborg, Vejle og Glostrup.

De seks dialogmøder blev meget billigere end oprindeligt budgetteret, dels fordi to møder blev aflyst, dels fordi de fire Centre for Undervisningsmidler vederlagsfrit stillede lokaler til rådighed, koordinerede tilmelding mm.

Det resterende beløb er overført til konferencen *Tekstkompetence i Norden*, hvorved det blev muligt at tilbyde fripladser til ca. 60 lærere, som havde skrevet deres projekter ind i Nordisk Projektbank.

Konferencen måtte desværre aflyses to dage før, den skulle afholdes. Askeskyen fra Island satte en stopper for projektet. Vores foredragsholdere og mange af vores deltagere kunne simpelthen ikke komme frem. DGI-byen (hvor konferencen skulle have været afholdt) stillede sig heldigvis forstående over for situationen og tilbød, at vi kunne afholde konferencen 1. december 2010 uden at skulle betale ekstra af den grund.

Der er pr. 1. september 2010 tilmeldt i alt 157 deltagere til konferencen, heraf 117 danskere – og af disse har 50 fået fripladser. Der er stadig åbent for nye tilmeldinger.

Fase 4: Kort evalueringsrapport

Evaluering med henblik på at skitsere ideer og rammer for fortsættelse af databasen og etablering af en egentlig konsulentfunktion.

Fra 1. august 2010 er der – som beskrevet i projektplanen – ansat to konsulenter hver især med en arbejdstid svarende til ca. en dag om ugen i hele skoleåret 2010/2011. De to konsulenter skal tilbyde gratis konsultativ bistand til kommunerne og skoler, som ønsker at gøre en indsats på læse-/skriveområdet.

Nina Kledal og Lis Pøhler er ansat som konsulenter i projektet i indeværende skoleår. Der er via Nationalt Videncenter for Læsnings nyhedsbrev og netværk allerede i foråret 2010 givet besked om dette tilbud, og i foråret blev ydet konsultativ bistand til fire kommuner. Den 1. september 2010 blev rundsendt en mail til alle skolechefer i Danmark (vedlagt som bilag) og den 23. september blev der lagt et indlæg i læsevejledernes konference på Skolekom om dette.

I løbet af september måned er der kommet ikke mindre end 16 henvendelser fra kommuner og en fra en fri grundskole, som har ønsket konsultativ bistand. Geografisk fordeler henvendelserne sig således:

- Region Hovedstaden: 5 kommuner
- Region Sjælland: 3 kommuner
- Region Syddanmark: 3 kommuner
- Region Midtjylland: 5 kommuner og 1 fri grundskole
- Region Nordjylland: 0 kommuner

Seks kommuner har ønsket sparring til udvikling af en kommunal læsepolitik, de resterende ni har ønsket sparring til fx udvikling af læseprojekter, planlægning af studiekredse eller kurser om læsning i

fagene for lærere eller læsevejledere og ideer til understøttelse af læse- og skriveudviklingen for elever med sociale og/eller emotionelle vanskeligheder. Nogle kommuner har ønsket sparring til flere projekter.

I løbet af efteråret 2010 gennemføres en spørgeskemaundersøgelse blandt landets læsevejledere med henblik på at få et billede af igangværende projekter, og hvor der er ideer til projekter. Spørgeskemaundersøgelsen giver endvidere mulighed for at etablere et elektronisk netværk for læsevejledere, således at Nationalt Videncenter for Læsning nemt og hurtigt kan formidle informationer ud til alle skolerne.

Status på økonomi

Regnskab fra august 2008 til og med 1. halvår 2010

	2008 regnskab august-december (jf. tidligere status- rapport)	2009 regnskab	2010 regnskab januar-juni	TOTAL regnskab august 2008- juni 2010
Projektkonsulent	65.217,50	156.522,00	78.259,50	299.999,00
Databasekonsulent	12.000,00	12.000,00	20.950,00	44.950,00
Studentermedhjælp	8.000,00	15.710,83	14.465,95	38.176,78
Subtotal				383.125,78
Projektledelse	25.000,00	50.000,00	25.000,00	100.000,00
Fast projektansat				0,00
Dialogmøder			22.355,66	22.355,66
Materialer	3.999,50	9.846,73	130,00	13.976,23
Transport			4.330,26	4.330,26
Overhead	25.000,00	25.000,00	25.000,00	75.000,00
Total, udgifter	139.217,00	269.079,56	190.491,37	598.787,93
Indtægter	200.000,00	600.000,00		800.000,00

Ansøgning om ændring af budget

Projektets bevilling blev i forhold til det ansøgte beløb på 1.190.000 kr. reduceret til 1.000.000 kr.

Reduktionen er primært sket på løn til projektkonsulenter. Vi ansøger hermed om følgende ændringer i budgettet, som holder sig inden for en budgetramme på 1.000.000 kr.:

	Opr. budgetforslag	Korrigeret budget
Projektkonsulent(er)	600.000,00	320.000,00
Databasekonsulent		80.000,00
Studertermedhjælp		60.000,00
Subtotal	600.000,00	460.000,00
Projektledelse	100.000,00	100.000,00
Fast projektansat	240.000,00	240.000,00
Dialogmøder	150.000,00	86.000,00
Materialer	5.000,00	14.000,00
Transport	20.000,00	25.000,00
Overhead	75.000,00	75.000,00
Total	1.190.000,00	1.000.000,00
Indtægter	1.190.000,00	1.000.000,00
Rest	0	0

Afsat budgetpost: Projektkonsulenter 600.000 kr. sat ned til 460.000 kr.

I det oprindelige budget var afsat midler til to projektkonsulenter, hvor den ene efter planen skulle udvikle, oprette og administrere en database. Med den nye budgetramme er der kun penge til én projektmedarbejder (320.000 kr.). Arbejdet med projektdatabasen er derfor organiseret på en anden måde end det var lagt an til i den oprindelige ansøgning for at holde et samlet budget på 140.000 kr.

Syddansk Universitet tilbød, at vi kunne overtage en database på lejebasis med tilhørende support fra dem til 45.000 kr. Databasen skal på sigt overdrages helt til www.videnomlaesning.dk og der er afsat 35.000 kr. til omkostninger i forbindelse med overdragelsen. Vi valgte denne løsning og ansatte en studentermedhjælp ca. 5 timer om ugen til at vedligeholde databasen (60.000 kr.).

Afsat budgetpost: Dialogmøder 150.000 kr. sat ned til 86.000 kr.

Som beskrevet i rapporten blev dialogmøderne væsentligt billigere end forventet (ca. 26.000 kr.). Dette har frigjort midler (60.000 kr.), som vi foreslår anvendt på et antal fripladser på konferencen *Textkompetence i Norden*. Fripladserne har været udlovet til de første 100 tilmeldte konferencedeltagere, som har registreret deres projekt i projektdatabasen.

Afsat budgetpost: Materialer 5.000 kr. sat op til 14.000 kr.

Der er pt. en merudgift på materialer i forhold til det oprindelige budget. Beløbet dækker omkostninger til indkøb af computer og annoncering efter studentermedhjælp ved opstarten af projektet og desuden udgifter til fotos/layout til databasen. Materialeudgifterne i den sidste del af projektet forventes derfor at være minimale.

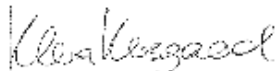
Afsat budgetpost: Transport 20.000 kr. sat op til 25.000 kr.

Efterspørgslen på den gratis konsulenthjælp er i en størrelsesorden der gør, at vi skønner, at transportudgifterne vil stige. Derfor ønsker vi at afsætte flere penge til denne budgetpost.

Projektet gennemføres efter planen trods de foreslåede budgetændringer.

Vi anmoder hermed om, at få godkendt de tilføjede ændringer i budgettet og få overført den næste pulje.

Med venlig hilsen

Klara Korsgaard
Videncenterleder

Nationalt Videncenter for Læsning, professionshøjskolerne
Titangade 11
2200 København N

Bilag

1. Invitation til *Seks små at gå hjem på*
2. Mail af 1. september 2010 til skolechefer med tilbud om gratis konsultativ bistand
3. Indlæg af 23. september 2010 i læsevejledernes konference på Skolekom

Bilag 1.1: Seks små at gå hjem på

Seks små at gå hjem på

Vil du vide mere om hvordan man kan give elever i 7.klasse læselysten tilbage? Om CD-ORD overhovedet er en støtte til unge ordblinde? Om animationsfilm kan understøtte læseforståelsen?

Vil du vide, hvordan dansk- og faglærere sammen kan udvikle læseundervisningen? Vil du diskutere anvendelsen af it-baserede læseundervisningsmaterialer? Eller har du allermost lyst til at få ideer til, hvordan dine gode ideer, kan blive til et godt projekt?

Hør om seks vidt forskellige læseprojekter, eller vælg dem ud, som du synes er mest spændende, når Nationalt Videncenter for Læsning inviterer til gå-hjem-møder på landets Centre for Undervisningsmidler.

Det koster 50 kr. at deltage i hvert møde. Alle møder afholdes kl. 14.00 – 16.00:

kl.14.00: Fra ide til projekt ved pædagogisk konsulent Lis Pøhler

kl. 14.45: Kaffe, te og brød

kl. 15-16: Se særskilt program herunder for hvert af de seks arrangementer

Tilmelding foregår på det enkelte CFU efter først-til-mølle princippet

"Turbodansk" på Bornholm - Læselyst og læsegælde

4. marts

Oplægsholder: Sigrild Madsbjerg, læsekonsulent

Et intensivt læseforløb på to x fire uger skal give 24 elever i 7. klasse øgede læsefærdigheder, læseforståelse i fagene og ikke mindst læselysten tilbage. Læselysten skal sikre, at de efter udviklingsarbejdet har fået lyst til at læse og fortsætter med at læse for at lære, så deres læsevægring og læsestandpunkt ikke hindrer en succesfuld gennemførelse af folkeskolen.

Samtidig vil vi gerne bliver klogere på, hvad vi stiller op med elever, der ikke har lyst til at læse.

Tilmelding til Pia Lotte Olsen: plo@ucc.dk

Sted: Center for Undervisningsmidler, Snorrebakken 66, 3700 Rønne

It og læsning – om at vurdere it-baserede læremidler

9. marts

Oplægsholder: Bettina Buch, lektor og ph.d.-stipendiat

Der findes mange it-baserede læremidler, programmer, til undervisningen i læsning. Men hvad er egentlig et godt program? Hvilke ting kan man med fordel se efter, når man vil vurdere et it-baseret læsemiddel?

Jeg vil sige lidt om, hvad vores projekt "It og læsning" har ført med sig i forhold til at vurdere it-læremidler, fortælle om vores analysemodel, vise nogle forskellige programmer og vores vurdering af dem.

Tilmelding til Kursussekretær Vivi Steenbock, ykst@ucl.dk

Sted: Center for Undervisningsmidler, Damhaven 13A, 7100 Vejle

Læsning i alle fag**15. marts****Oplægsholder: Merete Brudholm, lektor og cand.pæd.**

Hvert lærerteam (dansk, matematik, historie og natur/teknik) efteruddannes i den fortsatte læsning/læseforståelse.

Lærerne afleverer handleplaner for læsning i alle fag for hvert lærerteam. I handleplanen beskrives hvordan det sikres at lærerne i alle boglige fag inddrages i den fortsatte læseundervisning.

Tilmelding til www.cfu.ucc.dk senest den 4 marts

Sted: Center for Undervisningsmidler, Stationsparken 33, 2600 Glostrup

Skal det skæres ud i pap?**18. marts****Oplægsholder: Aase Holmgaard, psykolog, ph.d. og Hanne Pedersen, Animationsværkstedet**

I et år deltog 12 elever, der ikke havde fået tilstrækkeligt udbytte af læseundervisningen, i et animationsprojekt. Projektet gik ud på at undersøge, om det at fremstille animationsfilm som supplerende læseundervisning kunne udvikle børnenes læseforståelseskompetencer. Testresultaterne, som er baseret på test både før og efter og i sammenligning med en kontrolgruppe, viste en markant fremgang

Tilmelding på www.cfu-aarhus.dk under nyheder

Sted: VIA læreruddannelsen Silkeborg (tidl. Silkeborg Seminarium), Nattergalevej 1, 8600 Silkeborg

Unge ordblinde skriver løs med it**24. marts****Oplægsholder: Birgit Dilling Jandorf, centerleder for Dansk Videncenter for Ordblindhed**

Oplægget tager udgangspunkt i resultater og erfaringer fra forskningsprojektet "Unge ordblinde skriver løs med it", et samarbejdsprojekt mellem landets ordblindeefterskoler, Hjælpeinstituttet, Center for Læseforskning ved Københavns Universitet og Dansk Videncenter for Ordblindhed.

Tilmelding på www.cfu-sj.dk, kursusnummer 700755

Sted: Center for Undervisningsmidler, Elisagårdsvej 5, 4000 Roskilde

Skal vi læse om regnorme og solsystemet i dansk? Om faglig læsning i danskfaget**7. april****Oplægsholder: Dorte Kamstrup, specialpædagogisk konsulent, cand.mag.**

Hvordan højner vi elevens forståelse af fagenes tekster såvel i dansk som på tværs af skolens fag? Hvordan sikrer vi, at faglig læsning bliver funktionelt integreret i den daglige undervisning i fagene? Og hvordan kan man i danskfaget "læse for at lære" uden at gå på kompromis med danskfagligheden?

Oplægget tager afsæt i projektet "At kvalitetsudvikle faglig læsning i danskfaget"

Tilmelding på cfukursus@ucn.dk, anfør kursusnr. 0175 i emnelinjen.

Sted: Center for Undervisningsmidler, Mylius Erichsens Vej 139, 9210 Aalborg

Bilag 1.2: Brev til skolechefer, august 2010

Til skolechef ###

Adresse

Går I og pusler med ideer til læse- og skriveprojekter?

... så er der mulighed for at få hjælp til at udvikle og konkretisere jeres ideer.

Nationalt Videncenter for Læsning kan i skoleåret 2010/11 tilbyde gratis konsultativ bistand til kommuner og skoler, som er interesserede i at sætte gang i læse-, skrive- og/eller sprogprojekter. Den konsultative bistand er finansieret via projektmidler fra Undervisningsministeriet.

Vi stiller ingen krav til projekternes omfang. Det kan med andre ord, lige så godt være et projekt med fokus på begrebsudvikling i 2. klasserne på en skole, som det kan være et stort fælles kommunalt projekt med henblik på udvikling af lærernes kvalifikationer til undervisning i læsning og skrivning i alle fag. Vi lægger vægt på, at et projekt er grundigt beskrevet, således at elevens og/eller læreres udbytte af projektet på sagligt grundlag efterfølgende kan vurderes. Det er den indledende beskrivelse som er afgørende for kvaliteten af den efterfølgende evaluering.

Vi tilbyder os derfor som sparringspartnere i denne proces. Vi kan bidrage med fx ideer til projektbeskrivelse eller kursusrække, kritiske spørgsmål til jeres kommunale læsepolitik eller kommentering af ansøgninger.

Det første skridt er det største skridt!

I alle udviklingsprocesser er det første skridt det afgørende skridt. Her vælges retning, hastighed og rammer for processen. Derfor er det af afgørende betydning, at planlægningen af projektet er tænkt godt igennem.

Hvis det er muligt vil vi meget gerne være med, før det første skridt tages!

Mange venlige hilsner
og håb om fremtidigt samarbejde

Lis Pøhler og Nina Kledal

Nina Kledal er master i professionsudvikling, med speciale i læsning og læsevanskeligheder, er lærer i indskoling og i specialafdelingen på Lemtorpskolen i Lemvig, censor i specialpædagogik ved professionshøjskolerne, og tilknyttet Nationalt Videncenter for Læsning – Professionshøjskolerne som konsulent.

Nina kan kontaktes på nina.kledal@gmail.com eller telefon: 9785 5156/ 4087 5600

Lis Pøhler arbejder som freelance pædagogisk konsulent og bla. tilknyttet Nationalt Videncenter for Læsning – Professionshøjskolerne som projektleder, faglig rådgiver for Skolestyrelsen om de nationale test i dansk, læsning samt forfatter til lærebøger og undervisningsmaterialer især om læsning og skrivning.

Lis kan kontaktes på lis.poehler@gmail.com eller telefon: 2521 1505

Bilag 1.3: Mail til læsevejledere, september 2010

I emnefeltet skrives: Går du og pusler med ideer til læse- og skriveprojekter?

Vi har i skoleåret 2010/2011 mulighed for at yde gratis konsultativ bistand til kommuner og skoler, som har ideer til og ønsker om at sætte gang i lokale læse-, skrive- og/eller sprogprojekter. Vi kan tilbyde sparring pr. mail, telefon eller ved konkret møde på din skole.

Hvad kan vi bruges til?

Vi kan fx hjælpe med, at omsætte dine gode ideer til udvikling af elevernes læsning og skrivning til et konkret forslag, som efterfølgende kan sendes til skoleforvaltning eller fonde. Vi kan også hjælpe med at tilrettelægge en pædagogisk dag – fx om læsning i alle fag, eller give feedback på skolens læseindsats, informationsmateriale til forældrene eller hvad I ellers har gang i.

Hvem kan kontakte os?

Det er den kommunale skolechef eller skolelederen, som kan invitere os til møder – hvad enten ”møderne” kommer til at foregå pr. mail, pr. telefon eller face to face. Det betyder ikke, at skolechefen eller skolelederen konkret skal tage kontakten – det kan lige så godt være fx læsekonsulenten eller læsevejlederen, der på lederens vegne tager kontakt og indgår aftaler. Det væsentligste er, at lederen har givet accept til, at vi indgår i arbejdet.

Hvem er vi?

Nina Kledal er master i professionsudvikling, med speciale i læsning og læsevanskeligheder, er lærer i indskolingen og i specialafdelingen på Lemtorpskolen i Lemvig, censor i specialpædagogik ved professionshøjskolerne, og tilknyttet Nationalt Videncenter for Læsning som konsulent.

Nina kan kontaktes på nina.kledal@gmail.com eller telefon: 9785 5156/ 4087 5600

Lis Pøhler arbejder som freelance pædagogisk konsulent og bla. tilknyttet Nationalt Videncenter for Læsning – Professionshøjskolerne som projektleder, faglig rådgiver for Skolestyrelsen om de nationale test i dansk, læsning samt forfatter til lærebøger og undervisningsmaterialer især om læsning og skrivning.

Lis kan kontaktes på lis.poehler@gmail.com eller telefon: 2521 1505

Mange venlige hilsner

Lis Pøhler og Nina Kledal

Bilag 2: En GPS til projektledere under udvikling (artikel)

En GPS til projektledere under udvikling

.....
side 79
.....

*Af: Lis Pøbler, pædagogisk konsulent,
Nationalt Videncenter for Læsning*

.....

Projekter drives af ildsjæle, som har en ide om, at noget kan gøres bedre - og en ide om, hvordan det kan gøres. Nogen udformer projektansøgninger og får tildelt ressourcer til projektet. Andre kaster sig ud i projektet og ser, hvad der sker. Fælles for projekterne er, at de alle på et eller andet tidspunkt oplever, at det kunne være rart at tale med nogen om projektet. Nationalt Videncenter for Læsning er i gang med at videreudvikle et sådan tilbud om faglig sparring og har derfor talt med projektledere for at få et billede af, hvilke områder, der især er behov for hjælp til.

Nationalt Videncenter for Læsning får af og til henvendelser fra lærere, konsulenter eller andre, som har en god ide, de gerne vil have prøvet af. Nogle har brug for sparring til projektansøgning, andre til evaluering midt i projektet. Nogle har brug for hjælp til at søge fonde, andre vil have hjælp til at formidle projektræsultater. Nogle trækker på kolleger og bekendte, andre søger uden for egne rækker. Mange kombinerer. Vi vil vældig gerne kunne yde en sådan sparring. For at få at vide hvordan vi bedst muligt kan løse opgaven, har vi kontaktet ti projektledere og stillet spørgsmål til projektprocessen. Nogle projekter har været i støbeskeen, andre godt på vej, nogle er helt afsluttede. Interviewene og udviklingen af den konsulta-

tive bistand er en del af et igangvarende projekt i Nationalt Videncenter for Læsning. Projektet hedder "Kortlægning af læse-/skriveprojekter i Danmark", som er finansieret af Undervisningsministeriet. I forbindelse med samme projekt er oprettet en database, som med tiden gerne skulle kunne rumme alle læse-, skrive- og sprogprojekter ikke kun i Danmark, men i hele Norden. Databasen har vi kaldt Nordisk Projektbank (www.nordiskprojektbank.dk) det er en åben videndelingsportal for lærere, konsulenter, forskere og andre interesserede i hele Norden. En åben portal, hvor alle kan læse alt om de projekter, der er skrevet ind i projektbanken, og alle kan lægge deres egne projekter ind og dermed bidrage til videndeling mellem lærere, undervisere, forskere og andre interesserede i hele Norden.

Det er altid spændende at læse om andres projekter, søge ideer, informationer og viden ud til eget bedste. Noget bliver øjeblikkeligt omsat i egen praksis, andet lagres som en merviden om et givet felt, og noget lander i banken af 'det er nok meget interessant, det vil jeg se nærmere på en anden gang', for derefter måske at forsvinde i glemslens tåger eller i den store bunke, som vendes og sorteres en gang om året. Det er også spændende - men betydeligt mere krævende - at stille egen indsigt, erfaring og viden til rådighed for andre. Måske er det derfor, at der findes betydelig flere læsere end forfattere?

Men i denne sammenhæng er fokus ikke rettet mod den faglige viden, de informationer og den indsigt som projekterne har genereret. Fokus er derimod rettet mod processen. Hvordan kom projektet fra idé til handling? Og hvordan blev handling omsat, bearbejdet og formidlet til andre? Hvad hjalp projektlederen på vej, og hvad gjorde vejen besværlig?

GPS

Ideen om at udvikle en GPS for projekterne skal forstås billedligt talt. Vi har ikke planer om at udvikle en elektronisk dims, som kan sige: 'Du nu er på vej ind på en betalingsvej: er du sikker på, at du vil fortsætte?' Eller: 'Du nu er kørt ud på et sidespor, foretag U-vending så snart det er muligt.'

En GPS til projekter skal være meget mere dynamisk og menneskelig. Der er ikke én vej, én måde eller én deadline, som passer til alle projekter. En projekt-GPS kan hjælpe projektlederen med at navigere i farvandet, hjælpe med at huske, reflektere og agere. En GPS kan stille de svære spørgsmål på det rigtige tidspunkt, så det ikke virker som henspænd, men tværtimod som en hjælp til at komme videre.

Spørgsmålet er bare, om der overhovedet er behov for en sådan GPS? Hvilke funktioner skal den i givet fald have? Hvordan og hvornår skal den aktiveres? Skal den tilkøbes som en abonnementspakke, eller skal man kunne købe GPS-støtte, når man synes, man har brug for det?

Ti projekter – ti oplevelser

Med udgangspunkt i de projekter, som pr. 1. oktober 2009 var skrevet ind i Nordisk Projektbank, blev ti projekter udvalgt. De ti projektledere er interviewet i ca. 30 minutter hver, og de er blevet lovet 100 % 's anonymitet, således at de frit kunne fortælle om nogle af de oplevelser - også de mere personrelaterede - som har virket som bremse i projektet. Og en del af bremserne er personrelaterede, det er der ingen tvivl om.

De ti projekter er udvalgt, så de dækker så forskellige felter som muligt - både

hvad angår målgruppe, formål, indhold, struktur og geografisk placering. Det er således ikke tanken, at der ud fra interviewene skulle kunne udledes en samlet konklusion: dette er godt for et projekt, dette er ikke godt. Så enkel er verden heldigvis ikke.

Fælles for interviewene er dog, at entusiasme og engagement lyser ud af projektlederens stemmer. De har hver især en oplevelse af, at dette projekt gør en forskel - måske ikke en forskel i

forhold til globalisering og internationalt samarbejde, men i forhold til de børn, forældre, lærere og andre, som projektet har inddraget. Måske oplever vi derfor også tit, at konklusionerne på projektrapporter er positive. Udsagn som: 'Børnene gik virkelig op i!', 'Det har været arbejdskrævende, men utrolig givende, at', 'Næste gang, så vil vi også' er typiske projektkonklusioner. Så kan man sidde tilbage med de evidensbaserede briller og spørge kritisk til udsagnene,

Hvad var det egentlig børnene gik op i? Hvad var læringsmålet? Blev det nået? Hvor ved du det fra? osv. Oplevelsen af succes kan ikke altid måles og vejes, stilles op i søjler, diagrammer og omsættes i percentiler. Oplevelsen af succes kan være et mål i sig selv. Men skal andre bruge idéen, prøve samme metode eller følge samme tankegang, så vil det ofte være hensigtsmæssigt at supplere oplevelserne med mere faktuelle data.

Speeder

På enhver bil er der både speeder og bremses. Speederen hjælper bilen på vej, bremseren hindrer det. GPS'en viser, hvilken vej bilen kunne køre. Der var som tidligere nævnt en fælles speeder på alle projekter: projektlederens/ledernes engagement og tro på projektets ide, desuden blev engagementet hos medvirkende lærere og elever også nævnt som en væsentlig speeder for en del projekter.

Men en række andre faktorer har også spillet ind; de projekter, som har haft en god økonomi, har alle nævnt dette som en væsentlig speeder for projektet. Det at have fået ekstra tid og/eller penge opleves som et stort skulderklap, og projektlederne vil gerne leve op til den tillid, der dermed er vist. Nogle projekter er udsprunget af en ide hos en eller flere skoleledere, hvilket har banet vej for bevilninger og goodwill mht. praktiske foranstaltninger: projektet er hjulpet på vej før, under og efter projektperioden. Hvor der har været flere projektledere, er dette også blevet nævnt som en speeder. Projektlederne har fungeret som hinandens sparringspartnere, og det har været dejligt at have nogen i nærheden, som har brændt lige så meget for sagen som en selv.

Bremses

Alt er naturligvis ikke idel lykke. Der har været bremses på projektbilerne. Men i de projekter, der indgår i interviewene har ingen bremses været så kraftige, at de helt har stoppet projektet. Det var karakteristisk for de fleste interview, at projektlederne brugte længere tid på at tænke over svaret, når der blev spurgt om bremses, end når der blev spurgt om speeder.

De projekter, som hverken har fået tilført tid eller penge, har alle anført, at arbejdspresset i projektperioden har været hårdt - grænsende til for hårdt. Og de har været lidt ærgerlige over, at de ikke har haft overskud til at gøre mere ud af visse dele af projektet. Det er først og fremmest dokumentationen og evalueringen, som har lidt under det. De projekter, som ikke har fået tilført ressourcer,

er alle udtænkt og gennemført af folkeskolelærere.

For de fleste projekter har praktiske opgaver taget meget længere tid end forventet. Det tager tid at indgå aftaler, holde møder, finde materialer. Nogle har også - nærmest undskyldende - nævnt, at det har været svært at få frigivet en bærbar computer, diktafon og lignede, der skulle bruges i projektet.

Nogle af de projekter, der er forankret i flere institutioner eller afdelinger, har oplevet det som en stor ekstra byrde at skulle tilpasse sig to forskellige kulturer: "Der er en tendens til (i den ene afdeling) at man gerne vil kontrollere, at man får noget for sine penge - det betyder at vi kommer til at bruge forfærdelig meget tid på at legitimere, at vi er i gang. (I den anden institution) er der på en gang stor åbenhed og tillid til, at vi gør, hvad vi har aftalt, og på den anden side hurtig respons, når vi spørger om noget. Det kan jeg rigtig godt lide.

Endelig er der projektledere, som synes at formidlingsdelen har været meget svær. Det er svært på den ene side at holde den faglige og saglige fane højt, og på den anden side at leve op til fx forvaltningens forventninger om en kort beskrivelse af en successhistorie: De vil helst have bevis for, at de har fået noget for pengene."

Endelige skal nævnes, at i de projekter, hvor der kun har været en projektleder, har alle nævnt, at de i den grad har manglet faglig sparring. De har skullet tage en masse beslutninger, som de egentlig gerne ville have vendt med en anden fagperson - hvis denne ellers havde været til stede.

Økonomi

Det er også klart, at økonomien spiller en rolle - både når vi kører bil, og når vi leder projekter. Nogle projekter har kørt på det brændstof, der nu engang var i bilen; de har ikke fået tilskud, hverken tid eller penge, men har arbejdet ud fra den tidsnorm, der i forvejen er afsat til jobbet. Det opleves derfor som ekstra forberedelse for projektlederen at køre et projekt, samtidig med at den daglige undervisning /vejledning også skal passes. Den ekstra tid, det tager at gøre noget anderledes, end man plejer, kan tages to steder fra: enten fra forberedelsen af den øvrige undervisning / den vejledning, der normalt tilbydes, eller fra fritiden. De interviewede lærere og læsevejledere, som ikke har fået tilført midler til projektet har alle oplevet, at det er fritiden, der har betalt. Min vurdering er, at disse projektledere har været så fagligt ambitiøse, at de ikke har kunnet tage tiden fra de øvrige opgaver.

Andre har fået tilført brændstof - nogle både tid og penge, andre kun en af delene. De fleste af de interviewede, som har fået tilført ressourcer, har oplevet, at de tilførte ressourcer har dækket behovet. En enkelt sagde endda, at der var rigeligt med penge, andre at ressourcerne har været for knappe.

Det er af gode grunde ikke muligt at lave en fælles norm for tildeling af ressourcer. Projektets indhold og rammer samt projektdeltagerens forudsætninger spiller en afgørende rolle. Kun få projekter havde på forhånd afsat midler til support udefra.

Nogle af projektlederne nævnte, at det kunne være rart, hvis fx Nationalt Videncenter for Læsning kunne råde og vejlede ind i junglen af fonde, og som en projektleder med et smil bemærkede '... og så kun fortælle om fonden til os, så vi ikke skal kæmpe med mange andre om den samme mængde penge.'

Hvor kører vi hen?

Ud fra interviewene er jeg ikke i tvivl om, at der ville være behov for en GPS til projektlede. Selv om projekterne var forskellige, så var der alligevel en del fælles træk. Mange ville have ønsket, at deres projektdesign var blevet bedre gennemarbejdet inden projektstart. Tidsfrister bliver sat alt for snævert. Man glemmer at tage højde for ferier, sygdom eller at samarbejdspartnere ikke afleverer bidrag til tiden. Der er nødt til at blive lagt luft ind i et projekt til sådanne uforudsete - men dog forudsigelige - forhalinger. En del af projekternes formål er også for bredt formuleret. Det er fint at børnene fx bliver glattere for at læse, men hvordan kan det måles? Og hvor glade var de i forvejen? Kan udviklingen tilskrives projektet, den ekstra voksenkontakt og -engagement, eller hænger det sammen med at børnene er blevet ældre fra projektet startede til det sluttede? Brugen af kontrolgrupper ses sjældent i projekterne. Det fordyrer også projektet, men det kan i mange tilfælde være en forholdsvis enkel måde at kvalificere resultaterne. Evaluering af projektet er heller ikke altid medtænkt på forhånd. Og det er nu engang svært at vurdere om børnene har lært noget af projektet, når man ikke har en eller anden form for registrering af, hvad de kunne før projektstart. Desuden skal evalueringsmaterialer og -design skræddersys til projektets formål, således at der måles på netop det, som man har forventning om vil blive fremmet via projektet.

Nogle projektlede har slet ikke tænkt på, at de kunne ansøge om tilskud fra kommune eller fond, andre har næsten opgivet på forhånd. Nogle har søgt og har fået tilskud. Der var ingen projektlede, som havde søgt om tilskud og ikke fået noget, men mange havde oplevet, at de ikke har fået den ønskede tid/det ønskede beløb, og derfor måtte ændre i projektet.

Der er ingen tvivl om, at vi i Nationalt Videncenter for Læsning arbejder videre med tanken om udvikling af en GPS til projektlede. Via projektet "Kortlægning af læse-/skriveprojekter i Danmark" har vi midler til udvikling af en sådan GPS eller konsulentfunktion. Vi modtager derfor gerne yderligere informationer om, hvad I savner, når I planlægger, gennemfører og evaluerer et projekt. Vi modtager meget gerne henvendelser fra jer, så snart I har ide om et projekt, og vi yder meget gerne sparring. Foreløbig har vi selv følgende krav til vores konsulentfunktion:

- Konsulenten skal være opsøgende, have fingeren på pulsen og vide, hvor der er ved at komme gang i noget
- Konsulenten skal ikke selv have spidskompetencer på alle områder, men må have et netværk af kompetente rådgivere, som kan inddrages efter behov
- konsulenten skal kunne lytte til idemageren/projektejereren, være med til at italesætte hvad det nøjagtig er, han/hun brænder for og med udgangspunkt i dette, hjælpe med at tilspidse projektdesign
- Konsulenten skal være tilgængelig undervejs i forløbet
- Konsulenten kan i samarbejde med sekretariatet for Nationalt Videncenter for Læsning bidrage til videreudvikling af projektlederkvalifikationerne - et arbejde som allerede er i gang, idet alle projektlede tilknyttes centeret mødes to gange årligt om dette.
- Konsulenten skal bistå projektlederen med - allerede fra projektstart - at tænke i, hvordan projektet ved sin afslutning skal formidles

Så måske var gps-billedet slet ikke så godt? En gps fungerer jo kun, når den bliver tændt. Konsulenten skulle gerne være med, allerede når projektlederen er ved at sætte sig ind i bilen - selvfølgelig under forudsætning af, at projektlederen vil have passagerer med. ¶

Bilag 3: Norden læser og skriver, konference 1. december 2010

Nordisk Projektbank
for læse-, skrive- og sprogprojekter

Nationalt Videncenter for Læsning administrerer en database i samarbejde med Skole-samarbejdet under Nordisk Ministerråd. Database-nen ligger på www.nordiskprojektbank.dk og er fyldt med oplysninger om læse-, skrive- og sprogprojekter i hele Norden.

Alle kan skrive deres projekt ind i databasen, og alle kan gå ind og læse om andres projekter. På den måde kan en projektsamarbejder fra Finland, Sverige eller Island få inspiration til sit aktuelle projekt - eller en idé til et nyt - ved at læse om projekter fra Danmark eller Norge. Og omvendt, naturligvis.

Hele humlen er, at databasen giver mulighed for at dele viden, ideer og erfaringer med andre.

På konferencen vil praktikere fra hele Norden fremlægge deres projekter og forskere fortælle om, hvad de brenner for lige nu. Fælles for dem alle er, at man kan læse om deres arbejde i databasen.

Der er 100 fripladser på konferencen. De tildeles de først tilmeldte deltagere, som har deres projekt indskrevet i databasen. Så hvis dit projekt ikke allerede er skrevet ind, har du en god grund til at gøre det nu!

For øvrige deltagere opkræves der et deltagergebyr på 950 kr.

Vi glæder os til at se dig på konferencen.

Praktiske oplysninger:

Tid: Konferencen afholdes onsdag den 21. april 2010, kl. 9.00 - 16.10.

Sted: DGI-BYEN, Tietgensgade 65, 1704 København V. Det ligger i gåafstand fra Københavns Hovedbanegård.

Målgruppe: Lærere, konsulenter, undervisere på grund-, efter- og videreuddannelse for lærere og andre interesserede.

Pris: Deltagergebyr: 950 D.kr.
De første 100 tilmeldte, der har deres projekt indskrevet i www.nordiskprojektbank.dk deltager gratis.

Tilmelding: Bindende tilmelding senest fredag den 19. februar på www.videnomlaesning.dk

Arrangør: I tilmeldingen angives hvilke sessioner man ønsker at deltage i. Tilmeldingerne registreres efter "først til mølle-princippet".

Nationalt Videncenter for Læsning i samarbejde med Nordisk Ministerråds Skolesamarbejde.

NATIONALT VIDENCENTER FOR LÆSNING

Nationalt Videncenter for Læsning
Thengsøvej 11
2300 København N
Tlf. 4199 7186
info@videnomlaesning.dk
www.videnomlaesning.dk

Invitation til konference om
læsning, skrivning og sprog
Den 21. april 2010

Tekstkompetence
i Norden

Program

- 09.00 **Indskrivning og morgenmad**
- 09.30 **Velkomst**
Lis Pehler, projektleder, Nationalt Videncenter for Læsning
- 09.40 **Er udvikling af nordisk tekstkompetence relevant i 2010?**
Peter Grønegaard, formand for det Nordiske Skolesamarbejde under Nordisk Ministerråd og afdelingschef i Undervisningsministeriet
- 10.00 - 11.00 **Att samtala och skriva över ämnesgränserna - exemplet svenska och naturvetenskap**
Birgitta Svensson, Fil Dr. og universitetslektor (S)
I föreläsningen belyses dels hur skriva – läsa - samtala kontinuerligt finns med som väsentliga inslag i projektet och dels den roll omvärldskontakterna spelar i elevernas inlämningsprocess.
- 11.15 - 12.00 **Sessioner med fokus på skrivning**
1. Opdagende skrivning i indskolingen
Klara Korsgaard, leder af Nationalt Videncenter for Læsning (DK)
I workshoppen fortæller jeg om resultaterne af at lade børn skrive sig til læsning allerede i børnehavklassen, om de konsekvenser det har for undervisningen i første og senere anden klasse, og endelig om, hvordan opdagende skrivning kan bruges som evalueringsmetode.
- 2. Intelligent på tangent**
Benita Kavander, lektor (FIN)
Jag vill belysa - och problematisera - hur datorskrivande kan vara ett gott alternativ för att elever skall motiveras till att skriva och läsa/läsa och skriva i många olika läroämnen och därmed på så sätt skaffa sig kunskaper och förståelse.
- 3. Skrivning på yrkesfag**
Ingrid Melillaas, projektleder ved Nationalt Skrivnesenter (N)
Mange elever faller ut av videregående skole fordi de har for dårlige ferdigheter i lesing og skrivning, og mange har dårlig tro på sine egne evner. I prosjektet arbeider vi for å finne skrivningsmetoder og undervisningsmetoder som kan hjelpe elevene til å bli bedre i disse grunnleggende ferdighetene.

3. Engasjement i lesing

Jouni Siremo, mester i norskdidaktikk (N)
I denne forelesningen utdyper jeg begrepet "engasjement i lesing" og belyser dette med eksempler fra et forskningsprosjekt blant åtte gutter på syvende trinn.

4. Med hjertet for boken

Ann Löwbeer, svensk lärare och bibliotekspedagog, og Kajsa Molin, specialpedagog (S)
Ett pedagogiskt nätverksbaserat läroprojekt, som grundar sig på idé- och erfarenhetsutbyte för lärare i grundskolan. Målsättningen är att lärare ska engagera sig i, läsa och vara väl förtrogena med nyutgiven barn- och ungdomslitteratur och att arbetet med skönlitteratur ska leda till ett samtalet, lyssnandet, skrivandet och läsandet blir samman och ger en flerstämig klassrumsmiljö.

5. Beginning literacy - Development of interactive literacy approach

Rósa Guðvín Eggersdóttir, master of education, M.Ed. (IS)
Beginning literacy is an interactive and integrated language approach for literacy teaching in 1st and 2nd grade. The presentation introduces the approach and reports on the first five years of implementation, such as how pupils fare, how teachers have met new demands and what they have had to unlearn and learn.

14.45 - 15.00 **Kaffe, kager, juice mm.**

15.00 - 16.00 Undervisning i leseforståelse med fokus på inferenser

Ida Buch-Iversen, doktorgrads-stipendiat i specialpedagogikk (N)
Betydningen av inferens for leseforståelse ble undersøkt i en studie der elever på sjetten trinn fikk undervisning i inferens. Etter å ha mottatt undervisning, gjorde elevene flere inferenser under lesing, sammenlignet med elever som ikke hadde mottatt tilsvarende undervisning. Undervisningen førte også til en forbedring i elevenes leseforståelse.

16.00 - 16.10 **Tak for i dag**

Læs mere om oplæg og oplægsholdere på www.videnomlaesning.dk

Bilag 4: Læsevejlederens virkelighed 2011

Rapporten fremsendes som selvstændigt bilag. Den kan downloades fra <http://www.videnomlaesning.dk/projekter/kortlaegning-af-laese-skriveprojekter-i-norden/>

Bilag 5: Tilfredshedsundersøgelse om konsultativ bistand 2010/11

28. februar 2011 udsendte vi spørgeskema til de personer, som på daværende tidspunkt havde modtaget konsultativ bistand. Spørgsmålene var indskrevet i en spørgeskemaformular.

Vi modtog 26 svar, hvilket giver en svarprocent på 100%!

I dette skoleår har nationalt Videncenter for Læsning kunnet tilbyde gratis konsultativ bistand til kommuner og skoler, som ønsker at sætte gang i elevernes læse-, skrive- og/eller sprogudvikling. Vi har allerede haft kontakt med 28 ud af landets 98 kommuner. Det er vi selv ganske godt tilfredse med.

Vi kunne imidlertid godt tænke os at samle lidt op på vores besøg og høre jeres vurdering af udbyttet. Derfor retter vi denne henvendelse til alle de primære kontaktpersoner vi indtil nu har været i kontakt med. Vi håber, I vil bruge højst fem minutter at besvare de seks spørgsmål i dette spørgeskema. Har I supplerende bemærkninger, så er I naturligvis velkomne til at skrive eller ringe til os om det.

Vi vil gerne have besvarelsene retur senest mandag den 28. februar 2011.

På forhånd tak

Nina Kledal, nina.kledal@gmail.com, tlf. 4087 5600

Lis Pøhler, lis.poehler@gmail.com, tlf. 2521 1505

5.1 Spørgeskemaet

1. På hvilket niveau er du ansat
 - a. Kommuneniveau
 - b. Skoleniveau
2. Hvad ønskede du sparring til (sæt gerne flere x'er)
 - a. Udvikling af læsepolitik
 - b. Udvikling af skrivepolitik
 - c. Ideer til kompetenceløft i lærergruppen
 - d. Igangsættelse af udviklingsarbejde om [tomt skrivefelt]
 - e. Sparring til fremtidig testplan
 - f. Andet [tomt skrivefelt]
3. På hvilken måde har du fået sparring (sæt gerne flere x'er)
 - a. Mail
 - b. Telefon
 - c. Kommentering af dokumenter
 - d. Møde
 - e. Andet [tomt skrivefelt]
4. Har den konsultative bistand påvirket dit videre arbejde med området?
 - a. Ja
 - i. Hvordan? [tomt skrivefelt]
 - b. Nej
 - i. Hvad mener du er årsagen til det? [tomt skrivefelt]
5. Angiv din tilfredshed med den konsultative bistand, du indtil nu har modtaget
 - a. 1 – meget utilfreds
 - b. 2 – utilfreds
 - c. 3 – tilfreds
 - d. 4 – meget tilfreds
 - e. Du må meget gerne uddybe din vurdering [tomt skrivefelt]
6. Tror du, at der i fremtiden vil være behov for en lignende ordning med tilbud om gratis konsultativ bistand?
 - a. Ja
 - i. Har du ideer til ændringer af den nuværende ordning? [tomt skrivefelt]
 - b. nej
 - i. Vil du begrunde hvorfor? [tomt skrivefelt]

Tak fordi du tog dig tid til at besvare spørgsmålene. Du hører fra os, når vi har bearbejdet resultaterne.

5.2 Resultater af Tilfredshedsundersøgelsen

1. På hvilket niveau er du ansat?

	Antal
Kommuneniveau	11
Skoleniveau	14
I alt	25

2. Hvad ønskede du sparring til? ? Sæt gerne flere X'er

	Antal
Sparring til læsepolitik	11
Sparring til skrivepolitik	3
Ideer til kompetenceløft i lærergruppen	4
Igangsættelse af udviklingsarbejde	12
Sparring til fremtidig testplan	4
Andet ⁶	7

3. På hvilken måde har du fået sparring? Sæt gerne flere X'er

	Antal
Mail	3
Telefon	3
Kommentering af dokumenter	8
Møde	14
Andet	0
I alt	22

4. Har den konsultative bistand påvirket dit videre arbejde med området? Hvis ja, hvordan? Hvis nej, hvad mener du er årsagen til det?

Ingen har svaret direkte ja eller nej, men 16 har uddybet ja-svaret, mens tre har uddybet nej-svaret. Uddybningerne (som er gengivet i uredigeret form herunder) tegner et billede af stor tilfredshed med kvaliteten i sparringen. De tre, som har svaret at den konsultative bistand ikke har hjulpet dem videre i arbejdet, har alle angivet at det var forhold internt på skolen eller i kommunen, som var årsag til det.

Uddybning af ja-svar

1. Ja i høj grad
2. Ja i forhold til prioritering af indsats og videreudvikling
3. Vi har nu en kontaktperson i kommunen og er så småt i gang.
4. ... med hensyn til dokumentation af elevernes udbytte af projektet
5. ... jeg forstår ikke spørgsmålet

⁶ Færdiggørelse af lokal læsehandleplan, skoleledelsens strategiarbejde, læsevejledersamarbejde, igangværende udviklingsprojekt i læsning, ansøgning om fælles kommunalt skrive- og sprogudviklingsforløb i kommunens skoler og daginstitutioner, sparring til igangværende arbejde med læsning i fagene, samt ideer til hvordan elever bedre motiveres.

6. Det har været meget givende at modtage så kompetent og konkret sparring og rådgivning - og ideen om at arbejde med at styrke elevernes skriftlige produktion har vi taget til os –TAK
7. Kvalificeret sparring
8. Det har været afgørende for vores egen afklaring og præcisering af projektet - vores projektansøgning blev bevilget
9. Ja, vi har fået fokus på, at det er vigtigt at gøre status før man igangsætter et projekt for senere at have noget at måle udviklingen i forhold til. Være bevidste om, hvorfor der er et behov for at igangsætte et projekt.
10. Lis fik os videre i processen. Hun har fået os til at tænke mere konkret på, hvad det var vi ville lave projekt om. Lis har givet os kvalificeret og inspirerende sparring igennem hele forløbet. Hun har helt konkret været inde i projektet og har her hjulpet og inspireret os til at blive konkrete. Det har været en stor hjælp.
11. Hjulpet mig til at få struktur på arbejdet samt mange gode input
12. Konstruktiv og struktureret plan for vores fremtidige ansøgninger/ arbejde
13. Sparringen har holdt processen på sporet
14. Har gjort arbejdet mere målrettet og strammet op på projekt
15. Ja, positivt, vi har arbejdet videre med idéerne fra jer
16. Ja men jeg kunne stadig godt bruge hjælp

Uddybning af nej-svar

1. Bistanden er ikke årsagen. Lærergruppen var ikke indstillet på aktiv deltagelse endnu
2. Vi fik aldrig iværksat et projekt.
3. Vi kunne ikke mobilisere det kommunale system til at deltage

5. *Angiv din tilfredshed med den konsultative bistand, du indtil nu har modtaget*

Meget utilfreds	Utilfreds	Tilfreds	Meget tilfreds	Svar i alt
0	0	7	12	19

Igen tegner sig et meget positivt billede og tilfredshed med kvaliteten i sparringen.

Uddybninger af svarene:

1. Tilfreds men lidt kort
2. Der var en god snak hvor der kom flere ideer frem
3. Mødet satte gang i vores fokus på samarbejde
4. Vi havde et godt møde, og det var fint at få vendt sit projekt med en fagperson
5. Har en gang om måneden møde med min ppr chef
6. Tilfredshed men processen kunne desværre ikke følges helt til dørs af tidsmæssige årsager
7. Den sparring jeg har fået har været fin. Jeg tror, jeg kunne have fået mere sparring hvis jeg selv havde været mere aktiv
8. Meget tilfreds
9. Kompetent faglig rådgivning
10. Meget tilfreds - kun positive tilbagemeldinger
11. Meget tilfreds

12. Vi havde en rigtig god dialog på mødet, hvor der blev taget udgangspunkt i det igangværende arbejde med fokus på forbedring
13. Vi var gået i stå, så den konsultative bistand var med til, at vi kom videre
14. Vi ved fremadrettet, hvad vi kan gøre
15. Fin kontakt
16. Altid yderst kompetente svar på spørgsmål og hjælp til at komme videre
17. God faglig sparring og gode idéer til det videre arbejde. Præcist det jeg efterlyste!
18. Konstruktiv kritik

6. *Tror du, at der i fremtiden vil være behov for en lignende ordning med tilbud om gratis konsultativ bistand? Uddyb gerne dit svar og evt. kom med ideer til ændringer af den nuværende ordning.*

20 har svaret på spørgsmålet, og alle 20 har svaret, at de mener, at der er behov for en sådan ordning. 18 har uddybet svaret (se herunder), og de bekræfter den positive oplevelse af tilbuddet. Ingen af uddybningerne indeholder forslag til ændring.

1. Jeg vil meget gerne fortsat have muligheden
2. Det kunne være dejligt
3. Ja det tror jeg og vil gerne benytte igen
4. Det er en god mulighed for at lade sig udfordre inspirere / videndeling
5. Danmarks Lærerforening har sat gang i Vi læser for livet.
6. Især i forbindelse med projektbeskrivelsen, tror jeg det er vigtigt, da det vil kunne opkvalificere den senere evaluering af projektet. Endvidere vil et eller to statusmøder undervejs være hensigtsmæssigt.
7. Uden tvivl
8. Ja så ganske bestemt. Vi sidder mange der ikke har andre sparrings muligheder
9. Ja helt klart. Det har været afgørende for udviklingen af vores projekt, som er et løft til hele kommunens skole og daginstitutionsområde.
10. Det er altid relevant at skulle reflektere over det arbejde man gør og hvorfor man gør det, så det kan blive endnu bedre.
11. Der må være andre personer, der ønsker at lave et tiltag, og som har brug for at kunne få sparring for at komme i gang.
12. Ja, der vil helt sikkert være brug for dette fremadrettet. Som læsevejleder sidder man ofte med problemstillinger, som kan være svære at drøfte med andre på skolen. Jeg var ikke klar over, at der var et tilbud, men mere fokus på at tilbuddet eksisterer. Man kan jo næsten ikke tro, at noget er gratis i denne tid.
13. ja, hvis man ønsker at lytte til "græsrodderne", hvor ideerne skabes
14. Det ville være rigtig dejligt
15. Kvaliteten forbedres
16. Ja, helt sikkert
17. Ja der er et kæmpe behov for udvikling på læseområdet. Jeg arbejder med de store elever i 10. klasse og her har der hidtil ikke været så stor fokus som på indskoling. Jeg tror, der fortsat vil være et stort behov. Jeg har i hvert fald et behov. Desuden har jeg ikke kunnet finde nogen andre læsevejledere i 10. klasse i mit område.
18. Jeg forestiller mig, at det er en god hjælp til at komme i gang.